

ЦРАС Вх. № 500/13. 11. 2014.

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за придобиване на образователната
и научна степен „Доктор“

Тема на дисертационния труд: „Адаптирана физическа активност и спорт за подобряване на физическото развитие и дееспособността на деца със специални образователни потребности“

Автор на дисертационния труд: Андреас Георгиос Матзуридис

Научен ръководител: проф. Лейла Огуз Крайджикова, доктор

Рецензент: проф. Димитър Танев Кайков, дн

Дисертационният труд на тема „Адаптирана физическа активност и спорт за подобряване на физическото развитие и дееспособността на деца със специални образователни потребности“ е съставен в обем от 139 страници и съдържа 42 таблици, 30 фигури, библиографска справка от 195 източника, от които 89 на кирилица, 105 на латиница и един от интернет.

Изследваните научно-приложни проблеми в дисертацията са много актуални и значими. Актуалността на проблемите се определя от нарастващата роля на физическата активност в битието на съвременния човек, непосредствено свързана с неговото здраве и реализация. Особено актуално и много значимо е прилагането на адаптираната физическа активност и спорта за подобряването на физическата и психическата дееспособност на деца със специални образователни потребности и по-конкретно, на деца с лека степен на умствена изостаналост. Ето защо всеки опит да се търси ефективност на различни средства, методи и форми на физическа активност за подобряване на физическото и психическото развитие и дееспособност на деца с умствена изостаналост е много полезен.

Дисертационният труд е построен от увод, две части и библиография. В първата част „Литературен обзор“ докторантът последователно в логическа връзка разглежда различните съвременни концепции за развитието на деца със специални образователни потребности. Върху основата на богат литературен материал са представени различни категории деца със специални образователни потребности. Анализирани са особеностите на психическото развитие на деца с умствена изостаналост,

която често се разглежда като една от формите на олигофрения – дебилност, имбецилност и идиотия. Представена е класификацията на умствената изостаналост на Световната здравна организация, създадена върху основата на коефициента на интелигентност. Посочват се четири степени на умствена изостаналост – лека, умерена, тежка и дълбока. Разглеждат се различни възможности на децата с умствена изостаналост за интегрирано обучение и развитие. Докторантът разкрива същността на физическото развитие и върху тази основа разглежда развитието му при тези деца. Много задълбочено на базата на богат литературен обзор той анализира физическата активност и физическата дееспособност. Определя същността на физическата активност на децата с умствена изостаналост и анализира развитието на основните компоненти на физическата им дееспособност. Разкрита е същността и е направена характеристика на адаптираната физическа активност. Подвижните игри са разгледани като средство за адаптирана физическа активност и интегрирано обучение на децата със специални образователни потребности. При обобщение на теоретичния анализ на литературните източници са определени факторите, които не са проучени в достатъчна степен и факторите, които изобщо не са проучени. Първата част на дисертационния труд завършва с работна хипотеза, която е правилно определена. При оценяването на теоретичната част на дисертацията убедено следва да се подчертае, че докторантът има задълбочени знания и аналитична мисъл да синтезира натрупания опит на висококвалифицирани специалисти, изработва собствена концепция за подобряването на физическото развитие и физическата дееспособност при деца със специални образователни потребности, за което заслужава висока оценка.

Във втората част на дисертацията „Собствени проучвания“ са включени целта и задачите на изследването, организацията, контингентът и методите на проучването. Представена е програма за адаптирана физическа активност и спорт и са анализирани резултатите от експеримента. Накрая на тази част са изведени конкретни изводи и препоръки.

Авторът си поставя за цел „да изследва и оцени влиянието на адаптираната физическа активност за подобряване на физическото развитие, физическата дееспособност и интензивността на вниманието на подрастващи със специални образователни потребности на възраст между

10 и 12 години". За постигането на целта се определят шест основни задачи, при решаването на които се постига целта и се потвърждава хипотезата. Изследването е проведено при много добра организация. Обектът на изследването са 54 деца (23 момчета и 31 момичета) с лека степен на умствена изостаналост. Предметът на изследването е влиянието на адаптираната физическа активност върху тринадесет показателя на физическото развитие и дееспособност и интензивността на вниманието. Докторантът създава и експериментира програма за адаптирана физическа активност и спорт, в която са включени утринна хигиенна гимнастика, занятия по физическо възпитание, подвижни игри, упражнения в басейн, обучение по плуване и разходка сред природата. Получените резултати от изследването са обработени чрез надеждни математико-статистически методи. Докторантът умее да планира, организира и провежда експериментално изследване, за което заслужава висока оценка.

Към втората част на дисертацията е включен анализа на резултатите от изследването. Установява се, че физическото развитие на децата с умствена изостаналост е подчинено на характерните закономерности за общата популация. Допълнителната адаптирана спортна дейност в извънкласни форми с деца с умствена изостаналост положително се е отразила върху ръста за двата пола, обиколката на отпусната мишница и на предмишница за момчета и на обиколката на контрахираната мишница за момичета. В резултат на адаптираната физическа активност се е подобрила физическата дееспособност на децата с умствена изостаналост. Нараснала е статичната сила на доминиращия горен крайник и бързината на момчетата, движенията на горните крайници, гъвкавостта и равновесната устойчивост на момчетата. Повишила се е интензивността на вниманието, което е признак за подобряване на умствената дейност. В края на втората част на дисертацията са направени шест извода и три препоръки, които правилно са формулирани. При оценяването на аналитичната част на дисертацията може да се твърди, че докторантът има изградени качества задълбочено да анализира експериментален материал, да извежда закономерности и да доказва работни хипотези.

Дисертационният труд има определени научни приноси. Синтезирани са различни съвременни концепции за развитието на деца със специални образователни потребности. Обогатена е теорията за физическата активност на децата с умствена изостаналост. Разработена е надеждна

програма за адаптирана физическа активност. Установено е положителното въздействие на програмата върху физическото развитие и физическата дееспособност, моториката и интензивността на вниманието на деца с умствена изостаналост.

В дисертационния труд са допуснати отделни технически грешки, които не понижават достойнствата му. Препоръчвам на докторанта в бъдещите си научно-приложни търсения да насочи вниманието си върху разкриване влиянието на адаптираната физическа активност върху развитието на мисленето и волята и обогатяването на емоциите на деца с умствена изостаналост. Целесъобразно би било при разработването на теоретичните основи на психическото развитие на деца с умствена изостаналост да се включи и концепцията за емоционална интелигентност.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията. По темата на дисертацията са публикувани три материала. Посочени са две участия в един конгрес и една конференция.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

На базата на положителните оценки на дисертационния труд на тема „Подобряване на физическото развитие и физическата дееспособността при деца със специални образователни потребности“, както и на формираните способности на Андреас Георгиос Матзуридис да систематизира научни знания, да провежда експериментално изследване, да извършва задълбочен анализ и да разкрива определени закономерности с научно и приложно значение, предлагам на уважаемото научно жури да му присъди образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.6. Спорт.

10.11. 2014 г.

гр.София

Рецензент:

(проф. Д. Кайков, дн)